

Statsförvaltningen i korthet

MISSIV

DATUM
2021-06-07
ERT DATUM

DIARIENR
2021/47-5
ER BETECKNING

Regeringen
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Statsförvaltningen i korthet

Inom ramen för Statskontorets instruktionsenliga uppdrag att följa upp och regelbundet beskriva den offentliga sektorns utveckling lämnar Statskontoret härmed rapporten *Statsförvaltningen i korthet*.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Erik Nyberg och utredare Matilda Loborg, föredragande, var närvarande vid den slutgiltiga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Matilda Loborg

Innehåll

	Sammanfattning	7
1	Inledning	9
1.1	Underlag och genomförande	9
1.2	Rapportens disposition	10
2	Myndigheter under regeringen	13
2.1	Myndigheter är varaktiga verksamheter med egen instruktion	13
2.2	Det finns 341 myndigheter under regeringen	13
2.3	Myndigheterna kan delas in i tio verksamhetsområden	16
2.4	Inga beslut att omlokalisera myndigheter under 2021	19
3	Myndigheternas storlek	25
3.1	Myndigheterna varierar stort i antal årsarbetskrafter	25
3.2	Årsarbetskrafterna i staten har ökat	27
4	Myndigheternas ledningsformer och särskilda organ	29
4.1	Det finns tre ledningsformer i myndigheter	29
4.2	De flesta myndigheter är enrådighetsmyndigheter	31
4.3	Fler överdirektörer senaste åren	32
4.4	Det finns 101 särskilda beslutsorgan i myndigheterna	33

5	De som arbetar i myndigheterna	35
5.1	Antalet anställda anger hur många som arbetar i staten	35
5.2	Antalet anställda i den statliga sektorn har ökat	35
5.3	Framst fyra områden sysselsätter de anställda i myndigheterna under regeringen	37
5.4	Könsfördelningen i staten är jämn	38
5.5	De flesta anställda är mellan 25 och 54 år	40
5.6	Drygt tre fjärdedelar av de statsanställda har en eftergymnasial utbildning	41
5.7	Andelen anställda i staten som har utländsk bakgrund fortsätter att öka	42
5.8	Andel tillsvidareanställda	43
5.9	Sjukfrånvaron i staten har ökat marginellt	44
6	Allmänhetens uppfattning om kvaliteten i de statliga verksamheterna	45
6.1	SOM-institutet mäter allmänhetens uppfattning varje år	45
6.2	Stora skillnader i myndigheternas upplevda kvalitet	46
6.3	Ökad upplevd kvalitet under pandemiåret	48
6.4	Positiva omdömen för Statens servicecenter	51
	Referenser	53
	Bilaga	
	Myndigheter under regeringen utifrån departement	55

Sammanfattning

Statskontoret har i uppdrag att följa och beskriva den offentliga sektorns utveckling. I den årligen återkommande rapporten *Statsförvaltningen i korthet* redovisar vi information om den statliga förvaltningens struktur och organisation. Vi redogör för förändringar som har skett under året, och även för trender under längre tid. De uppgifter vi redovisar bygger på statistik från andra aktörer och på egna kartläggningar.

Inga nya myndigheter tillkommer under 2021

Den 1 januari 2021 fanns det 341 myndigheter under regeringen. Det kommer inte att tillkomma några nya myndigheter under 2021. Däremot kommer två nya myndigheter att inrättas under 2022. Men vi kan också konstatera att antalet myndigheter har minskat, sett i ett längre tidsperspektiv. Sedan millennieskiftet har antalet myndigheter under regeringen nästan halverats.

Flest myndigheter finns inom området samhällsskydd och rättskipning. En av dessa är Polismyndigheten, som är den största myndigheten under regeringen. Men de flesta myndigheter är förhållandevis små. Drygt 40 procent av myndigheterna har färre än 50 årsarbetskrafter.

Antalet anställda har ökat över tid

Antalet anställda vid myndigheterna har ökat över tid, trots att antalet myndigheter har blivit färre. I dag finns det ungefär 238 000 årsarbetskrafter i myndigheterna under regeringen. Samtidigt har statens andel av antalet anställda på arbetsmarknaden varit oförändrad. Den ligger på ungefär fem procent.

Antalet särskilda organ i myndigheterna ökar över tid. Under 2020 fanns det 101 särskilda beslutsorgan och 63 rådgivande organ i myndigheterna. Även antalet överdirektörer har ökat under de senaste åren. Åtminstone en tredjedel av de 17 överdirektörerna som finns i dag har tillsatts under de senaste fem åren.

Allmänheten bedömer att kvaliteten i myndigheterna har ökat

Allmänheten bedömer att kvaliteten i de statliga myndigheterna har ökat under 2020. Det gäller för alla utom en av de myndigheter som har ingått i mätningen under tidigare år. Folkhälsomyndigheten har fått särskilt höga omdömen av allmänheten. Det är första gången som Folkhälsomyndigheten ingår i mätningen.

1 Inledning

Statskontoret har i uppdrag att följa och beskriva den offentliga sektorns utveckling. I *Statsförvaltningen i korthet* redovisar vi information om den statliga förvaltningens struktur och organisation.

Vi redovisar bland annat uppgifter om antalet myndigheter, deras ledningsformer och särskilda organ. Rapporten innehåller även uppgifter om personalen i staten och om hur många som arbetar i den statliga förvaltningen. Vi beskriver även allmänhetens uppfattning om vissa av de statliga myndigheterna.

1.1 Underlag och genomförande

I den här rapporten beskriver vi den statliga myndighetsstrukturen, samt vissa andra uppgifter om den statliga förvaltningen. Vi baserar uppgifterna på statistik från andra aktörer och på egna kartläggningar. I rapporten redogör vi för förändringar som har skett under året, men även för trender under längre tid.

1.1.1 Vi använder data från olika källor

Rapporten bygger på våra egna kartläggningar och på statistik från andra myndigheter. Vi använder oss av statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) och Arbetsgivarverket. Vi använder också uppgifter från den årliga undersökning som SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomför i samverkan med Statskontoret. Vi har även kartlagt vissa delar av innehållet i myndigheternas instruktioner.

Redovisningen av antalet statliga myndigheter under regeringen baseras på uppgifter som Statskontoret har sammanställt från olika källor. I vår redovisning ingår de myndigheter som har fått en specifik förordning med instruktion från regeringen, samt myndigheter som styrs av en särskild lag. Ett ytterligare kriterium är att myndighetens uppdrag inte är tidsbegränsat.

Vi har fått uppgifter om myndigheternas årsarbetskrafter från SCB. Dessa uppgifter kompletterar vi med uppgifter från en egen undersökning som vi genomförde under 2020, eftersom det saknas officiella uppgifter om årsarbetskrafter för ungefär femtio myndigheter. Det gäller framför allt mycket små myndigheter. I många fall är de nämnder där de totala arbetsinsatserna är mindre än en heltidstjänst per år. De som arbetar vid de flesta av dessa myndigheter är anställda vid en så kallad värdmyndighet. Till exempel är Patent- och registreringsverket (PRV) värdmyndighet för Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar. Vi har då hämtat information om antalet årsarbetskrafter antingen direkt från dessa myndigheter eller från deras värdmyndighet.

Vi har använt två olika källor för att beskriva arbetskraften i den statliga sektorn. I första hand har vi använt statistik från SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS). I RAMS finns statistik till och med 2019. Vi har också använt oss av uppgifter om antalet anställda i staten från Arbetsgivarverket. Uppgifterna från Arbetsgivarverket gäller för september respektive år, om vi inte uppger någonting annat. Endast anställda som har månadslön ingår i denna statistik.

Statskontoret undersöker årligen hur allmänheten bedömer kvaliteten i den statliga verksamheten. Det gör vi i samverkan med SOM-institutet vid Göteborgs universitet. Vi baserar kapitel 6 i rapporten på resultaten från den senaste undersökningen.

1.2 Rapportens disposition

I kapitel 2 redovisar vi uppgifter om antalet myndigheter under regeringen och utvecklingen under senare år. Vi beskriver också myndigheterna utifrån verksamhetsområde och departement. Därtill redovisar vi vissa uppgifter om var i landet den statliga förvaltningen finns.

I kapitel 3 redovisar vi uppgifter om myndigheternas storlek mätt i antal årsarbetskrafter.

I kapitel 4 redogör vi för myndigheternas ledningsformer och för särskilda organ inom myndigheterna.

I kapitel 5 redovisar vi uppgifter om de som är anställda i staten.

I kapitel 6 beskriver vi allmänhetens uppfattning om kvaliteten i vissa av de statliga myndigheterna.

2 Myndigheter under regeringen

I det här kapitlet redogör vi för hur antalet myndigheter har förändrats över tid och hur de fördelar sig i olika verksamhetsområden. Vi redovisar även uppgifter om var myndigheterna är lokaliserade.

2.1 Myndigheter är varaktiga verksamheter med egen instruktion

Statskontoret definierar en myndighet som en varaktig verksamhet med en egen instruktion i förordning eller lag. Till myndigheter under regeringen räknar vi enbart permanenta verksamheter. Statliga förvaltningsmyndigheter, statliga affärsverk, domstolar och AP-fonderna ingår i vår definition av en myndighet.

Vi räknar utlandsmyndigheterna som delar av Regeringskansliet. Vi redovisar inte uppgifter om myndigheter under riksdagen, som till exempel Riksdagsförvaltningen och Riksrevisionen.

I vissa delar av redovisningen redogör vi för uppgifter om hela den statliga sektorn, där också myndigheter under riksdagen ingår. Då framgår det i texten att uppgifterna gäller för hela den statliga sektorn.

2.2 Det finns 341 myndigheter under regeringen

Den första januari 2021 fanns det 341 myndigheter under regeringen. Det är samma antal som ett år tidigare.

2.2.1 En ny myndighet tillkom under 2020

Regeringen inrättade senast en ny myndighet 1 januari 2020. Myndigheten heter Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (Npof). Nämnden prövar frågor enligt lagen (2019:504) om ansvar för god

forskningssed och prövning av oredlighet i forskning.¹ Nämnden är en egen myndighet, men Etikprövningsmyndigheten är värmyndighet. Etikprövningsnämnden upplåter lokaler och sköter administrativa och handläggande uppgifter åt Npof.

2.2.2 Ytterligare två myndigheter tillkommer under 2022

Regeringen har beslutat att inrätta två nya myndigheter som ska inleda sin verksamhet den 1 januari 2022: Myndigheten för psykologiskt försvar och Institutet för mänskliga rättigheter.

Myndigheten för psykologiskt försvar ska vara en enrådighetsmyndighet och ha ett insynsråd. Myndigheten ska leda arbetet med att samordna och utveckla myndigheters och andra aktörers verksamhet inom Sveriges psykologiska försvar, och även lämna stöd till sådan verksamhet (Dir. 2021:20).

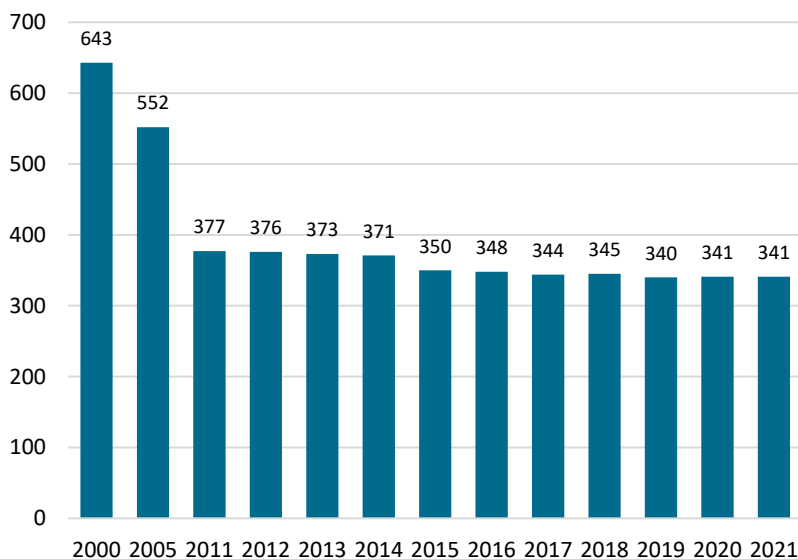
Institutet för mänskliga rättigheter ska vara en styrelsemyndighet. Myndigheten ska främja Sveriges arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna. Den nya lag som ska reglera institutets verksamhet kommer enligt förslaget att gälla från den 1 oktober 2021 i fråga om de bestämmelser som reglerar institutets styrelse och nomineringen av styrelseledamöter, och i övrigt från den 1 januari 2022 (Dir. 2021:22).

2.2.3 Antalet myndigheter minskar över tid

Under det senaste årtiondet har antalet myndigheter under regeringen minskat med någon eller några få myndigheter per år (figur 1). Men i ett längre tidsperspektiv har antalet myndigheter minskat kraftigt. Sedan år 2000 har antalet myndigheter under regeringen nästan halverats. I början av 1990-talet fanns det strax över 1 300 myndigheter under regeringen.

¹ Förordning (2019:1152) med instruktion för Nämnden för prövning av oredlighet i forskning.

Figur 1. Antal myndigheter under regeringen.

Kommentar: Gäller 1 januari varje år.

Källa: SCB och Statskontoret.

2.2.4 Myndigheterna har blivit större

Myndigheterna under regeringen har blivit färre till antalet, men större sett till antal anställda i genomsnitt. Den främsta anledningen till att antalet myndigheter har minskat är att regeringen har ombildat regionala och lokala myndigheter till centrala myndigheter. De har då gått från så kallade myndighetskoncerner till enmyndigheter. Mindre myndigheter har också slagits ihop till större myndigheter, eller införlivats i större myndigheter. Flera av de största myndigheterna i statsförvaltningen har tidigare varit myndighetskoncerner med en regional organisation. Det gäller till exempel Försvarsmakten, Polismyndigheten, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

2.3 Myndigheterna kan delas in i tio verksamhetsområden

Myndigheternas verksamheter och funktioner är i många fall mycket olika varandra. Men vi kan dela in dem i några generella grupper utifrån deras verksamhetsområde.

Vi använder de verksamhetsområden som framgår av OECD:s officiella indelning av offentlig verksamhet, Classification of Functions of Government (Cofog). Enligt OECD:s indelning kan myndigheter delas in i följande tio verksamhetsområden:

- Allmän offentlig förvaltning
- Bostadsförsörjning och samhällsutveckling
- Fritid, kultur och religion
- Försvar
- Hälso- och sjukvård
- Miljöskydd
- Näringslivsfrågor
- Samhällsskydd och rättsskipning
- Socialt skydd
- Utbildning²

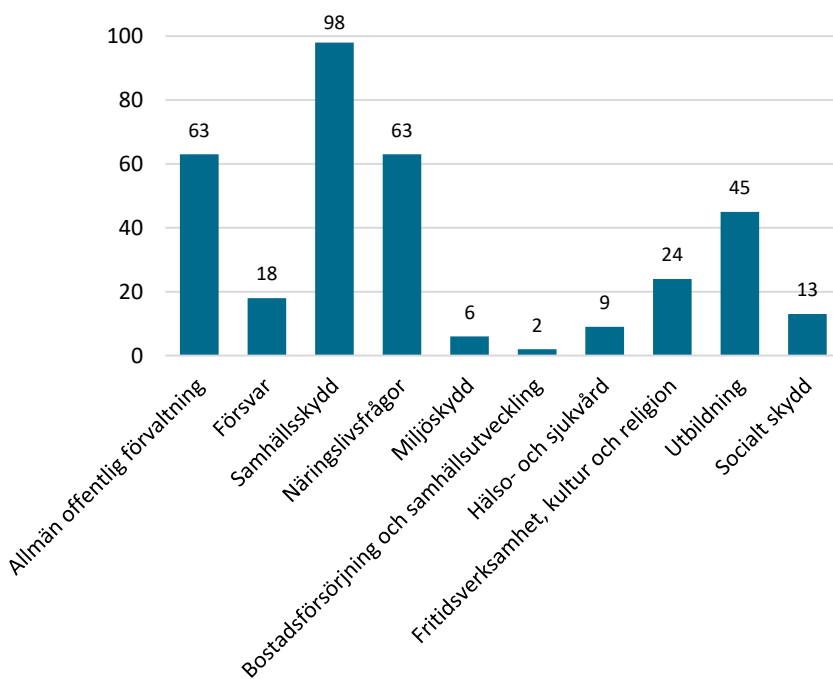
Ytterligare ett exempel på hur myndigheterna skiljer sig åt är att det är drygt 160 myndigheter som har rätt att utfärda föreskrifter och allmänna råd. Det gäller med andra ord knappt hälften av myndigheterna.

² OECD (2013). Classification of the Functions of Government (COFOG). *Government at a Glance* 2013.

2.3.1 Flest myndigheter finns inom området samhällsskydd och rättsskipning

Myndigheterna är koncentrerade till ett fåtal verksamhetsområden (figur 2). Flest myndigheter finns inom verksamhetsområdet Samhällsskydd och rättsskipning. Det beror på att landets domstolar ingår i det verksamhetsområdet. Förhållandevis många myndigheter finns också inom områdena Näringslivsfrågor, Allmän offentlig förvaltning och Utbildning. Det finns betydligt färre myndigheter inom områdena Bostadsförsörjning och samhällsutveckling, Miljöskydd samt Hälsa- och sjukvård.

Figur 2. Antal myndigheter under regeringen efter verksamhetsområde, 2021.

Källa: ESV och Statskontorets egna beräkningar.

2.3.2 Flest myndigheter finns under Justitiedepartementet

Myndigheterna är ojämnt fördelade mellan Regeringskansliets departement (tabell 1). De flesta myndigheter finns under Justitiedepartementet. Det beror på att domstolarna ligger där. Om vi räknar bort domstolarna är det Finansdepartementet följt av Utbildningsdepartementet som har flest myndigheter. Under Finansdepartementet ligger bland annat de 21 länsstyrelserna och de 6 AP-fonderna. Under Utbildningsdepartementet ligger bland annat 30 högskolor och universitet.³

Tabell 1. Antal myndigheter per departement, 2021.

Departement	Antal	Andel (procent)
Statsrådsberedningen	3	1
Arbetsmarknadsdepartementet	16	5
Finansdepartementet	59	17
Försvarsdepartementet	10	3
Infrastrukturdepartementet	13	4
Justitiedepartementet	105	31
Kulturdepartementet	26	8
Miljödepartementet	14	4
Näringsdepartementet	17	5
Socialdepartementet	18	5
Utbildningsdepartementet	51	15
Utrikesdepartementet	9	3
Samtliga	341	

Anmärkning: Det förekommer viss avrundningsdifferens i kolumnen som anger andel. Därför summerar kolumnen inte till hundra (procent).

³ Det finns 31 universitet och högskolor. Sveriges lantbruksuniversitet ligger under Näringsdepartementet.

2.4 Inga beslut att omlokalisera myndigheter under 2021

Regeringen har inte fattat beslut om att omlokalisera någon myndighet under 2021. Men regeringen har gett Statens servicecenter i uppdrag att lokalisera delar av sin verksamhet till Kiruna. Regeringen har också fattat beslut om att öppna flera nya servicekontor. Sedan den 1 juni 2019 ansvarar Statens servicecenter för servicekontoren.

2.4.1 Regeringen har tidigare omlokaliserat

Regeringen har under senare år omlokaliserat myndigheter för att öka statens regionala närvaro. Regeringens ambition att öka antalet statliga arbetstillfällen utanför Stockholm får också genomslag när myndigheter flyttar tjänster från Stockholm till andra delar av landet.⁴

Statskontoret kartlade under 2016 den statliga närvaron i landet.⁵ Kartläggningen visar att staten då fanns representerad i samtliga län och i 265 av landets kommuner. Ungefär 60 procent av myndigheterna hade då sitt huvudkontor i Stockholms län. Flest statligt anställda fanns i Stockholms, Västra Götalands, Skånes och Uppsala län.

Regeringen har sedan 2016 fattat beslut om att omlokalisera hela eller delar av nästan 20 myndigheter. Regeringen har dessutom beslutat om att placera vissa nya myndigheter utanför Stockholms län för att öka den statliga närvaron i andra delar av landet. Exempelvis planerar regeringen att lokalisera de två myndigheter som ska inrättas under 2022 utanför Stockholm. Institutet för mänskliga rättigheter ska inrättas i Lund och Myndigheten för psykologiskt försvar ska finnas i Karlstad och Solna. Karlstad ska vara myndighetens säte och där ska ledningen finnas. Under 2021 gav regeringen också Statens servicecenter i uppdrag att lokalisera delar av sin verksamhet till Kiruna.⁶

⁴ Statskontoret (2019:13). *Planerad lokalisering av statlig verksamhet. En kartläggning av tio större myndigheter.*

⁵ Statskontoret (2016:8). *Statliga myndigheters lokalisering. Ett samlat underlag.*

⁶ Regeringskansliet (2021). *Uppdrag till Statens servicecenter att etablera ett kontor i Kiruna.* Pressmeddelande 2021-03-24.

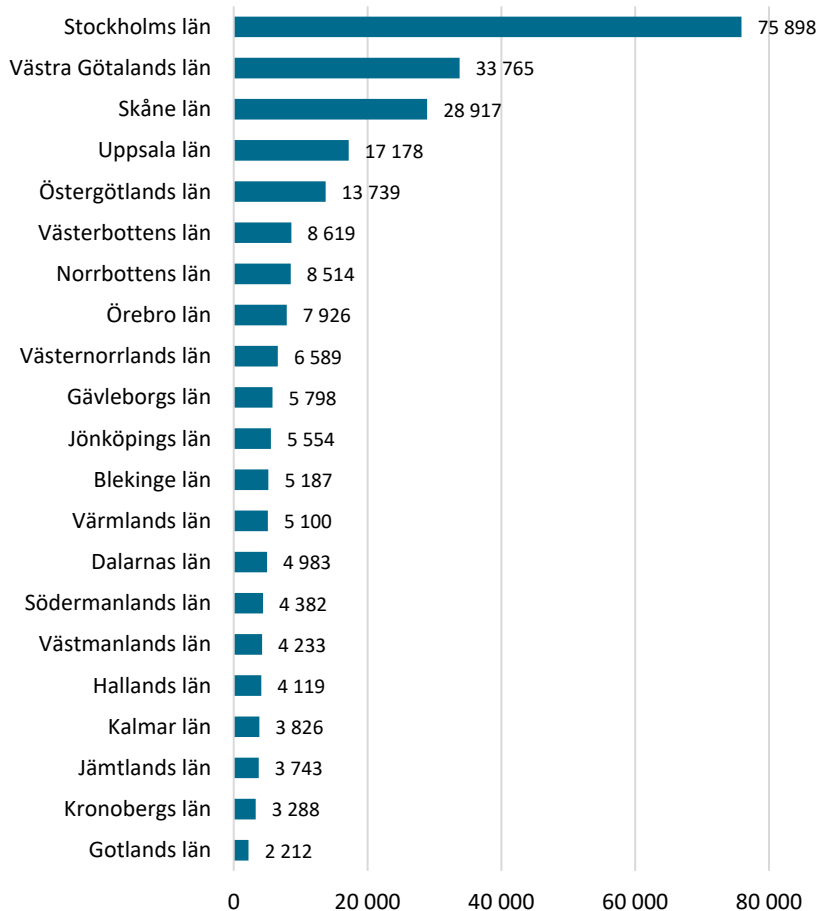
I mars 2019 fick länsstyrelserna i uppdrag av regeringen att kartlägga den statliga närvaron och servicen i länen.⁷ Deras kartläggning visar att det finns statliga arbetsställen i 275 av landets 290 kommuner. Flest statliga arbetsställen fanns i Stockholms, Västra Götalands, Skånes och Uppsala län.

2.4.2 Flest statligt anställda finns i storstadsregionerna

Flest statligt förvärvsarbetande finns i Stockholms, Västra Götalands, Skånes och Uppsala län. Lägst antal statligt förvärvsarbetande finns i Gotlands, Kronobergs och Kalmar och Jämtlands län. I förhållande till övriga län arbetar ungefär trettio procent av de anställda i statlig förvaltning i Stockholms län (figur 3).

⁷ Länsstyrelserna (2019). *Kartläggning av statlig närvaro och service i länen. En samlad delredovisning.*

Figur 3. Antal statligt förvärsarbetande per län, 2019.

Kommentar: Figuren gäller förvärsarbetande i statlig förvaltning, exklusive affärsverk.

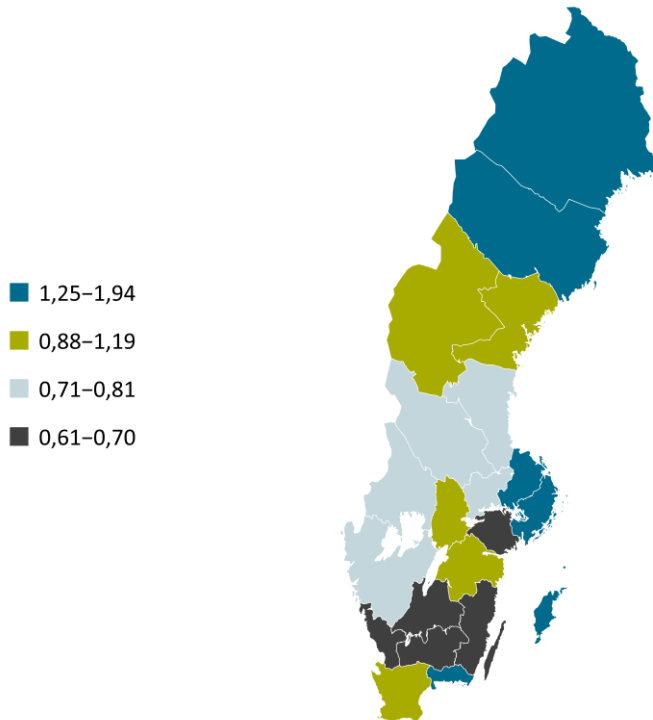
Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS), 2019.

Vi kan beräkna den så kallade lokaliseringkvoten genom att relatera andelen statligt anställda per län till den andel av befolkningen som bor i länet. Ju större kvoten är desto större är antalet statligt anställda i förhållande till befolkningen i länet. Om ett län har en lokaliseringkvot på 1,0 innebär det att antalet statligt förvärsarbetande ligger i

nivå med befolkningen. Om kvoten är mindre än 1,0 innebär det tvärt om att andelen statligt förvärvsarbete är lågt i förhållande till befolkningen.⁸

De län som har högst lokaliseringkvot 2018 är Uppsala, Gotlands och Norrbottens län. Lägst kvot har Kalmar, Kronobergs och Jönköpings län.

Figur 4. Antal anställda i statlig förvaltning i förhållande till befolkningen.

Källa: SCB:s befolkningsstatistik per län 2019 och SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik 2019 (förvärvsarbetande över 16 år med bostad i regionen (nattbefolkning) efter region och arbetsställets sektorstillhörighet). Figuren avser anställda i statlig förvaltning enligt RAMS.

Kommentar: Intervallen är konstruerad så att alla kategorier så långt som möjligt innehåller samma antal län.

⁸ Läs mer om definitionen i Statskontoret (2016:8). *Statliga myndigheters lokalisering. Ett samlat underlag.*

2.4.3 Antalet servicekontor ökar runtom i landet

Regeringen har beslutat att inrätta fyra nya servicekontor under 2021. Kontoren ska öppna i Göteborg, Malmö, Stockholm och Ulricehamns kommun, efter förslag i utredningen *En utvecklad organisation för lokal statlig service* (Ds 2020:29). Det innebär att det kommer att finnas 121 statliga servicekontor i slutet av 2021.

Regeringen har också gett Statens servicecenter i uppdrag att öppna minst 28 nya servicekontor under de kommande åren. Dessa ska öppna i två omgångar under 2022 och 2023. Kontoren ska främst inrättas i gles- och landsbygden samt i socialt utsatta områden.⁹

⁹ Regeringskansliet. (2021). *Uppdrag till Statens servicecenter att öppna minst 28 nya servicekontor*. Pressmeddelande 2021-05-26.

3 Myndigheternas storlek

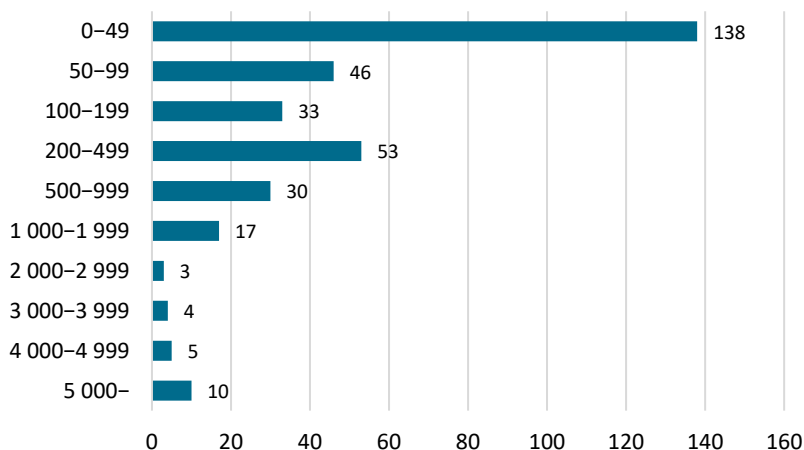
I det här kapitlet redovisar vi myndigheternas storlek i antal årsarbetskrafter. Vi redogör för hur många årsarbetskrafter som finns i myndigheterna under regeringen och för vissa skillnader jämfört med tidigare år.

Vi använder måttet antal årsarbetskrafter för att jämföra myndigheternas storlek. Något förenklat motsvarar antalet årsarbetskrafter antalet anställda omräknat till heltidstjänster.

3.1 Myndigheterna varierar stort i antal årsarbetskrafter

I myndigheterna under regeringen finns allt från tiotusentals årsarbetskrafter hos de största till mindre än en hel årsarbetskraft hos de minsta. Totalt finns det ungefär 238 000 årsarbetskrafter i myndigheterna under regeringen.

Figur 5. Antal statliga myndigheter indelade efter antal årsarbetskrafter.

Kommentar: Vi saknar uppgifter om fem myndigheter, varav tre är små nämndmyndigheter. Dessa tre redovisar vi i kategorin 0-49. Två myndigheter saknas alltså i figuren ovan (FRA och Säpo).

Källa: SCB, Domstolsverket, myndigheternas årsredovisningar och Statskontorets egna beräkningar.

3.1.1 Många myndigheter är små

Många myndigheter är förhållandevis små. Drygt fyrtio procent av myndigheterna har färre än 50 årsarbetskrafter. Ett nittiototal myndigheter har färre än 30 årsarbetskrafter. Bland de minsta myndigheterna finns ett antal nämndmyndigheter, till exempel Notariennämnden och Nämnden för styrelserepresentationsfrågor. De har färre än en halv årsarbetskraft var.

3.1.2 Polisen och Försvarsmakten är störst

Fem myndigheter har fler än 10 000 årsarbetskrafter. Den största myndigheten är Polismyndigheten som har drygt 30 000 årsarbetskrafter. Näst störst är Försvarsmakten, som följs av Försäkringskassan, Kriminalvården och Arbetsförmedlingen. Försvarsmakten har omkring 22 000 årsarbetskrafter, Försäkringskassan har omkring 12 000 årsarbetskrafter, och både Kriminalvården och Arbetsförmedlingen har drygt 10 000 årsarbetskrafter vardera.

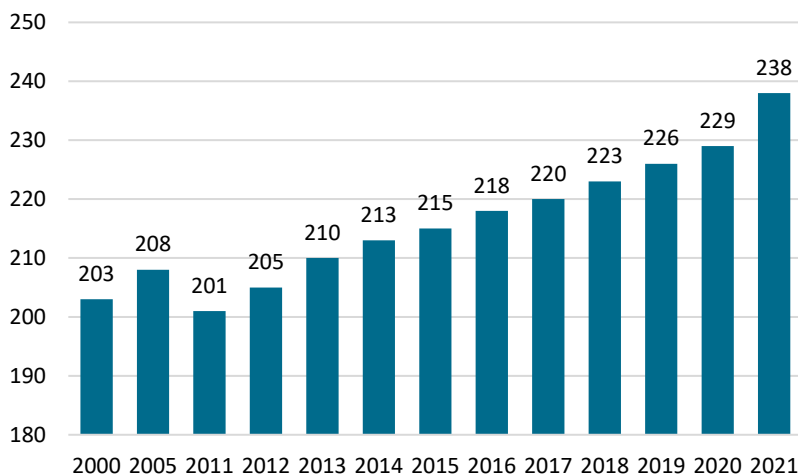
Bland domstolarna är Förvaltningsrätten i Stockholm störst, med ungefär 450 årsarbetskrafter. Annars är många domstolar små i förhållande till andra myndigheter. Tre femtedelar av domstolarna har färre än 50 årsarbetskrafter.

Bland universiteten och högskolorna är Lunds universitet störst, följt av Uppsala universitet och Göteborgs universitet. Vid Lunds universitet finns knappt 7 400 årsarbetskrafter, vid Uppsala universitet nästan 6 500 och vid Göteborgs universitet omkring 5 700. Övriga universitet och högskolor har mellan 60 och 5 000 årsarbetskrafter. Minst är Kungliga konsthögskolan.

3.2 Årsarbetskrafterna i staten har ökat

Under 2020 ökade antalet årsarbetskrafter i myndigheterna under regeringen med ungefär 9 000. Årsarbetskrafterna har ökat varje år under de senaste tio åren (figur 6).

Figur 6. Antal årsarbetskrafter i myndigheter under regeringen, tusental.

Kommentar: Uppgifterna är från februari varje år med vissa undantag. För AP-fonderna använder vi uppgifter från årsredovisningarna.

Källa: SCB, Domstolsverket och myndigheternas årsredovisningar.

3.2.1 Vissa myndigheter har ökat i storlek, andra har minskat under året

Vissa myndigheter har haft förhållandevis stora förändringar i antalet årsarbetskrafter under året. I absoluta tal har Polismyndigheten, Försvarsmakten och Arbetsförmedlingen ökat mest i antal årsarbetskrafter. Regeringen har lagt mer resurser på både Polismyndigheten och Försvarsmakten under senare år genom särskilda satsningar och genom att öka myndigheternas anslag, vilket förklarar att myndigheterna har ökat antalet anställda.

Ökningen vid Arbetsförmedlingen beror på att myndigheten har behövt anställa ett stort antal visstidsanställda för att hantera den ökade arbetsbelastningen under covid-19-pandemin. Även Tillväxtverket har behövt förstärka personalen av samma skäl. Under 2020 har antalet årsarbetskrafter vid Tillväxtverket ökat med 50 procent.

Ungefär tjugo procent av myndigheterna har minskat i antal årsarbetskrafter under året. De myndigheter som har ökat mest i storlek de senaste fem åren i absoluta tal är Försvarsmakten, Polismyndigheten och Trafikverket. Arbetsförmedlingen och Migrationsverket har minskat mest i absoluta tal under samma period.

4 Myndigheternas ledningsformer och särskilda organ

I det här kapitlet beskriver vi myndigheternas organisering, det vill säga vilka ledningsformer och särskilda organ som de har. Vi redovisar uppgifter för i år och vissa förändringar som har skett sedan Statskontoret kartlade myndigheternas ledningsformer och särskilda organ 2014.¹⁰

4.1 Det finns tre ledningsformer i myndigheter

Regeringen bestämmer vilken ledningsform som en myndighet ska ha i myndighetens instruktion. Myndighetsförordningen (2017:515) beskriver tre olika ledningsformer.

I en *enrådighetsmyndighet* är myndighetschefen direkt ansvarig för verksamheten inför regeringen.

I en *styrelsemyndighet* är det en styrelse som är myndighetens ledning och som har det fulla ansvaret för myndighetens verksamhet inför regeringen. Myndighetschefen ska i sin tur svara för den löpande verksamheten enligt styrelsens direktiv och riktlinjer.

I en *nämndmyndighet* är det nämndens ledamöter som kollektivt är myndighetens ledning. Till skillnad från de andra två ledningsformerna saknar nämndmyndigheterna en myndighetschef. Vissa av dem har i stället en kanslichef som sköter de administrativa uppgifterna.

¹⁰ Statskontoret (2014:4). *Myndigheternas ledningsformer – en kartläggning och analys*.

Det finns myndigheter som har ledningsformer som fungerar annorlunda och som därmed faller utanför ramen för dessa tre former. Det gäller högskolor och universitet, AP-fonderna och några andra myndigheter. Både högskolor och universitet samt AP-fonderna leds visserligen av styrelser, men dessa styrelser är av ett annat slag än de som myndighetsförordningen beskriver.

4.1.1 Vi redogör för två typer av särskilda organ i myndigheterna

Vissa myndigheter inrymmer särskilda organ. En del särskilda organ kan fatta egna beslut, medan andra är rådgivande.¹¹ Det är myndigheternas instruktioner som reglerar de särskilda organen. Regeringen beslutar i många fall om vissa eller samtliga ledamöter i dessa organ. I de flesta fall är det myndighetschefen som är ordförande.

Särskilda beslutsorgan beslutar om frågor av olika slag. De kallas ofta råd, nämnder eller delegationer. Det finns också fristående myndigheter som kallas råd, nämnder eller delegationer. Den huvudsakliga skillnaden mellan dem är att de råd, nämnder eller delegationer som är fristående myndigheter regleras av en egen instruktion.

Särskilda rådgivande organ besitter ofta någon typ av expertkunskap. Exempelvis är vissa av de rådgivande organen vetenskapliga råd och vissa bidrar med råd eller tolkningar av författningsfrågor. De särskilda rådgivande organen fattar inte egna beslut.

Statskontoret har tidigare beskrivit hur de särskilda organen är konstruerade. Det finns exempelvis inte några bestämmelser om särskilda organ i myndighetsförordningen. Vår slutsats var att särskilda organ verkligen är *särskilda*, eftersom de inte liknar varandra.¹²

¹¹ Det finns också personalansvarsnämnder. Dessa omfattas inte av vår kartläggning. Läs om myndigheternas personalansvarsnämnder i Statskontoret (2018). *Myndigheternas personalansvarsnämnder*.

¹² Statskontoret (2014:4). *Myndigheternas ledningsformer – en kartläggning och analys*.

4.2 De flesta myndigheter är enrådighetsmyndigheter

Det finns 130 enrådighetsmyndigheter. Dessa utgör således knappt fyrtio procent av myndigheterna i Sverige. Antalet enrådighetsmyndigheter har minskat något under de senaste åren, trots att regeringen ofta har valt enrådighet som ledningsform för nya myndigheter. Det beror på att flera tidigare enrådighetsmyndigheter har ombildats till styrelsemyndigheter (tabell 2).

Nästan tre fjärdedelar (94) av de 130 enrådighetsmyndigheterna har ett insynsråd. Det är regeringen som bestämmer om det ska finnas ett insynsråd vid myndigheten eller inte. Insynsrådets uppgift är just att ha insyn i myndigheten och att ge råd till myndighetschefen.

Tabell 2. Myndigheternas ledningsform (antal).

	2014	2021
Myndigheter under regeringen	371	341
Enrådighetsmyndigheter	131	130
Styrelsemyndigheter	32	39
Nämndmyndigheter	56	46
Universitet och högskolor	31	31
AP-fonder	6	6
Övriga*	6	6
SBA**	24	1
Domstolar	85	82

Källa: Myndigheternas instruktioner.

*Hit räknas Arbetsgivarverket, Lagrådet, Regeringskansliet, Styrelsen för samefonden, Svenska FAO-kommittén och Svenska ILO-kommittén.

**Styrelser med begränsat ansvar. Hit räknades tidigare de regionala länspolismyndigheterna i vår kartläggning 2014. Dessa upphörde från 1 januari 2015. Nu finns endast Sametinget kvar i kategorin.

4.2.1 Antalet styrelsemyndigheter har ökat

Styrelsemyndigheterna har blivit fler sedan 2014. Flera enrådighetsmyndigheter har ombildats till styrelsemyndigheter under perioden. Skatteverket och Statens jordbruksverk blev styrelsemyndigheter under 2018. Socialstyrelsen ombildades till styrelsemyndighet 2016. Det är vanligt att stora myndigheter leds av en styrelse.

4.2.2 Nämndmyndigheterna har blivit färre över tid

I ett längre perspektiv har antalet nämndmyndigheter minskat. Det beror delvis på att vissa nämndmyndigheter har upphört, men också på att vissa har införlivats i andra myndigheter. Ett exempel är nämndmyndigheten E-legitimationsnämnden som 2018 uppgick i den nybildade Myndigheten för digital förvaltning. Ett annat exempel är att Resegarantinämnden upphörde som myndighet 2018, till följd av ny lagstiftning om resegaranti.

4.3 Fler överdirektörer senaste åren

17 myndigheter ska enligt sin instruktion ha en överdirektör. Det är regeringen som utser överdirektör. Det finns ytterligare ett antal myndigheter som enligt sin instruktion ska ha någonting som liknar en överdirektör. Till exempel ska Riksantikvarieämbetet ha en överantikvarie.

Antalet överdirektörer har ökat de senaste åren. Åtminstone en tredjedel av de 17 överdirektörerna som finns har tillsatts under de senaste fem åren. Under 2020 beslutade regeringen om att det ska finnas en överdirektör vid Tillväxtverket (förordning (2020:1004). Andra exempel är att regeringen har tillsatt överdirektörer vid bland annat Luftfartsverket (2019), Arbetsförmedlingen (2017), Försäkringskassan (2018), Migrationsverket (2018), Statens jordbruksverk (2018), Trafikverket (2015) och Transportstyrelsen (2016).

4.4 Det finns 101 särskilda beslutsorgan i myndigheterna

Det är 56 myndigheter som har minst ett beslutsorgan. Sammanlagt finns det 101 beslutsorgan i myndigheterna. Det är ett färre än förra året, eftersom Kommittén för kliniska studier vid Vetenskapsrådet togs bort under 2021.¹³ Flest särskilda beslutsorgan har Vetenskapsrådet (sju särskilda beslutsorgan) och Statens jordbruksverk (sex särskilda beslutsorgan).

Det finns minst ett rådgivande organ vid 43 myndigheter. Sammanlagt finns det 63 rådgivande organ i myndigheterna. Det är ett mer särskilt rådgivande organ än förra året. Skälet till det är att regeringen har beslutat att inrätta det rådgivande organet Nationella vårdkompetensrådet vid Socialstyrelsen (SFS 2021:201). Det rådgivande organet ska bidra till en god planering av vårdens kompetensförsörjning.

Det är 10 myndigheter som har både minst ett rådgivande organ och ett beslutsfattande organ. Många myndigheter har mer än ett beslutsfattande organ (tabell 3).

Tabell 3. Särskilda beslutsorgan i myndigheterna 2021 (antal).

	2021
Antal myndigheter med ett eller flera särskilda beslutsorgan	56
Totalt antal särskilda beslutsorgan i dessa myndigheter	101
Antal myndigheter med ett eller flera rådgivande organ	43
Totalt antal rådgivande organ i dessa myndigheter	63

Källa: Statskontorets kartläggning av myndigheternas instruktioner.

¹³ I förra årets redovisning saknades Socialstyrelsens beslutsfattande organ *Nämnden för nationell högspecialiserad vård*. Det organet räknas med i årets redovisning. Antalet beslutsfattande organ är därför ett mindre än föregående år.

4.4.1 De särskilda organen i myndigheterna har blivit fler

Både antalet särskilda beslutsorgan och antalet särskilda rådgivande organ har ökat under de senaste åren. En kartläggning som Statskontoret gjorde hösten 2013 visar att det då fanns 97 särskilda beslutsorgan och 51 myndigheter som hade ett eller flera särskilda beslutsorgan. Det fanns 59 särskilda rådgivande organ och 46 myndigheter som hade minst ett särskilt rådgivande organ. Totalt finns det alltså 8 fler särskilda organ i år än under hösten 2013.

5 De som arbetar i myndigheterna

I det här kapitlet redovisar vi vissa uppgifter om medarbetarna i den statliga sektorn. Det handlar exempelvis om kön, ålder och utbildningsbakgrund. Vi redogör också för andelen tillsvidareanställda och andelen tidsbegränsat anställda, samt om sjukfrånvaron i staten.

5.1 Antalet anställda anger hur många som arbetar i staten

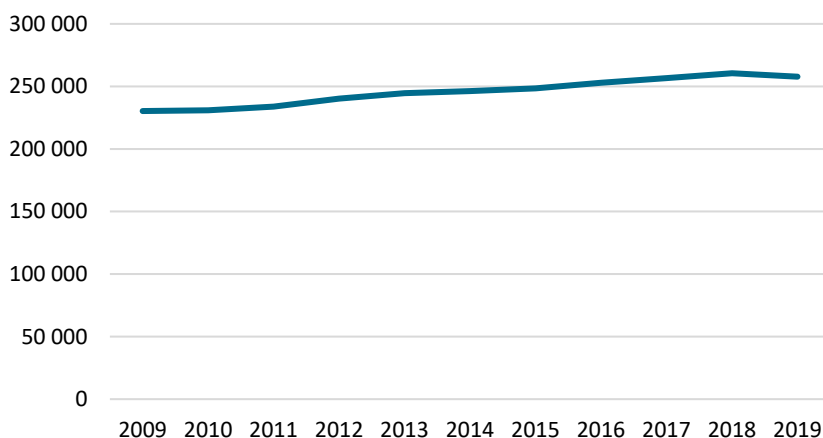
Vi använder oss av begreppet anställda när vi talar om antalet personer som arbetar i staten, på heltid eller deltid. Detta begrepp skiljer sig alltså från begreppet årsarbetskrafter, som är ett mått på antalet anställda omräknat till heltidstjänster. Vi använder begreppet anställda när vi vill säga någonting om gruppen som sådan, exempelvis när vi delar in gruppen efter arbetsområde, kön eller ålder.

Vi har hämtat statistiken över de anställda i statsförvaltningen från olika källor. Det innebär att uppgifterna inte är helt jämförbara, eftersom definitioner och tidpunkten för när de har uppdaterats kan skilja sig åt. I vissa delar av kapitlet ingår hela den statliga sektorn i begreppet anställda. Det betyder att myndigheter under riksdagen, Regeringskansliet och riksdagens anställda är inkluderade. I andra delar redovisar vi endast uppgifter om de anställda i myndigheter under regeringen. Vi redogör i varje del vilken grupp som uppgifterna gäller för.

5.2 Antalet anställda i den statliga sektorn har ökat

Antal anställda i staten som helhet har ökat de senaste tio åren (figur 7). Antalet anställda har alltså ökat trots att de statliga myndigheterna under lång tid har blivit färre. Antalet anställda i övriga sektorer på arbetsmarknaden har också ökat, vilket innebär att statens andel av arbetsmarknaden har legat på en förhållandevis stabil nivå.

Figur 7. Antal anställda i statlig sektor 2009–2019.

Kommentar: I figuren avser staten de som är anställda i statlig förvaltning och statliga affärsverk.

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS).¹⁴

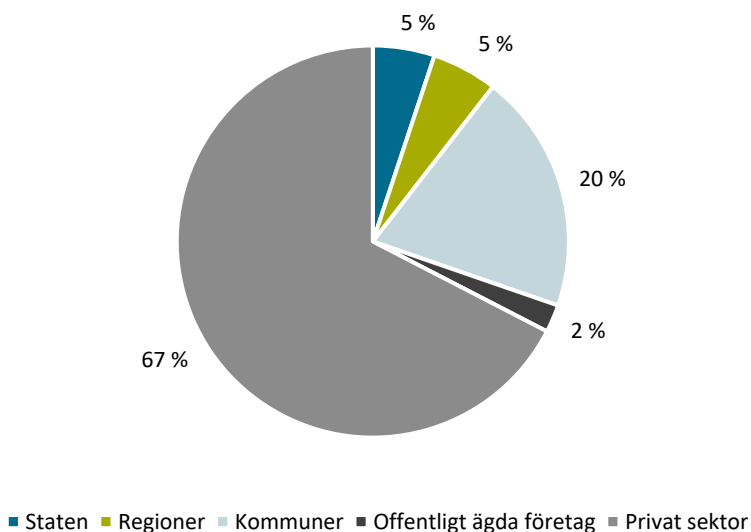
5.2.1 Staten är en liten del av den totala arbetsmarknaden

Staten utgör sedan länge en liten andel av den totala arbetsmarknaden. Cirka fem procent av de anställda på hela arbetsmarknaden arbetar inom den statliga sektorn (figur 8). Andelen statligt anställda har legat på samma nivå under de senaste tjugo åren. Det var även fem procent som arbetade inom staten år 2000.¹⁵

¹⁴ Metodförändringar i SCB:s statistik gör att jämförelser mellan 2018 och 2019 ska göras med viss försiktighet. Se mer på SCB:s webbsida under *Ny källa och metod vid framställning av RAMS*.

¹⁵ SCB, RAMS för 2000 och 1995.

Figur 8. Andel anställda i staten och övriga sektorer 2019 (procent).

Kommentar: I kategorin staten ingår statlig förvaltning samt statliga affärsverk. Kategorin Övriga offentliga institutioner syns inte i figuren, eftersom dess andel endast är 0,02 procent.

Källa: SCB, registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

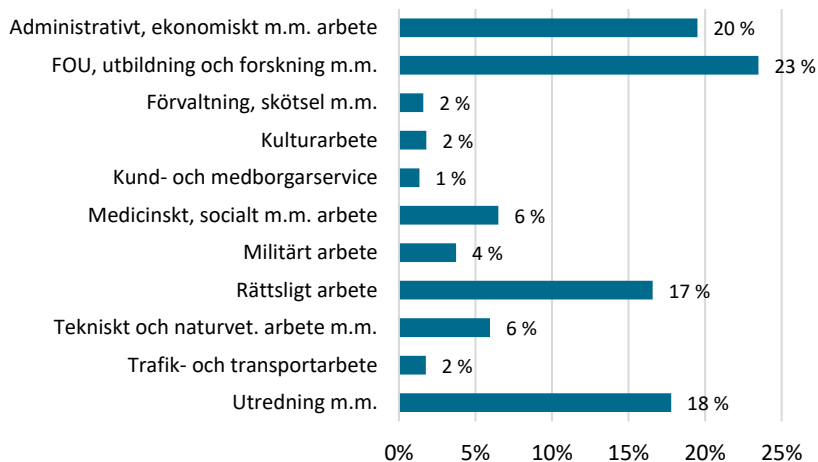
5.3 Främst fyra områden sysselsätter de anställda i myndigheterna under regeringen

Det totala antalet anställda i myndigheter under regeringen är närmare 255 000. De fyra områden där flest anställda vid myndigheterna under regeringen arbetar inom är

- forskning och utbildning
- utredning
- administration och ekonomi
- rättsligt arbete.¹⁶

¹⁶ Indelningen utgår från Arbetsgivarverkets indelningsgrund BESTA. BESTA används för att gruppera och redovisa arbetsuppgifter för anställda inom det statliga avtalsområdet.

Figur 9. Anställda i myndigheter under regeringen per arbetsområde 2020 (procent).

Kommentar: Uppgifterna gäller anställda i myndigheter under regeringen som arbetade mer än motsvarande 39 procent av en heltidsanställning. I de fall då en anställd har mer än en deltidsanställning vid olika myndigheter räknas personen som anställd vid varje myndighet och förekommer alltså mer än en gång i det totala antalet anställda. Det totala antal anställda som andelarna avser är 254 836.

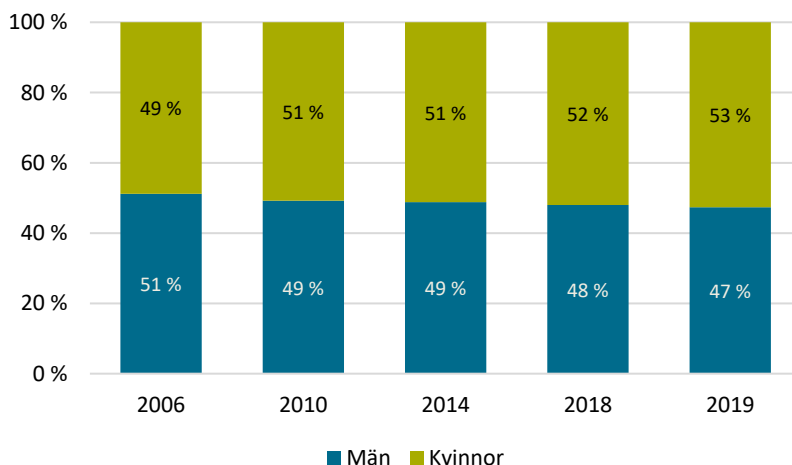
Källa: Arbetsgivarverket. Statskontoret har bearbetat materialet.

5.4 Könsfördelningen i staten är jämn

Det arbetar ungefär lika många kvinnor som män i staten (figur 10). Under 2019 utgjorde kvinnor 53 procent av de som arbetar i statlig sektor, medan män utgjorde 47 procent. Fördelningen är mer ojämn i den offentliga sektorn i övrigt. I kommuner är 77 procent kvinnor och 23 procent män. I regioner är 78 procent kvinnor och 22 procent män.¹⁷

¹⁷ SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik för 2019.

Figur 10. Kvinnor och män i statlig sektor (procent).

Kommentar: Figuren visar anställda män och kvinnor i hela den statliga sektorn (statlig förvaltning och statliga affärsverk).

Källa: SCB, registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

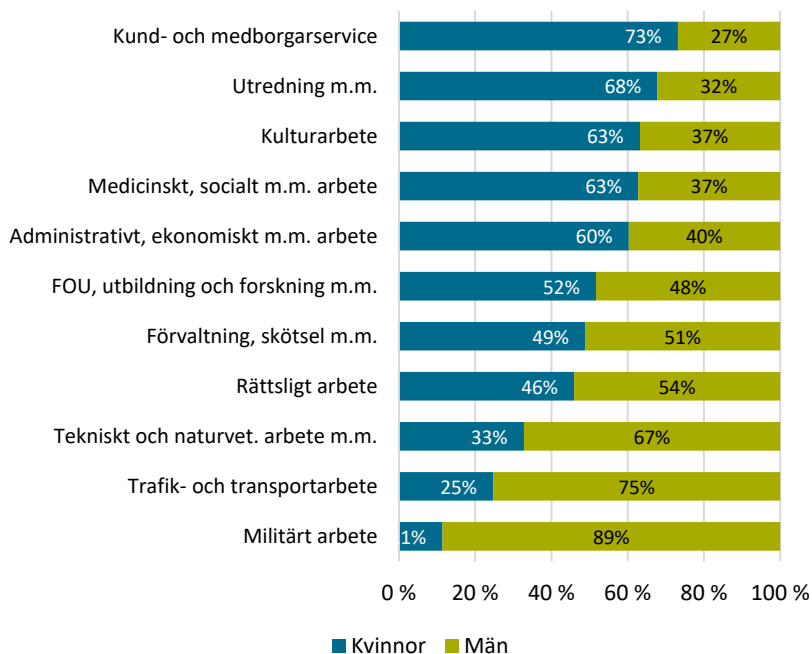
5.4.1 Andelen kvinnor i staten ökar

I ett längre perspektiv har andelen kvinnor som arbetar i staten ökat. I slutet av nittiotalet var andelen män som arbetade i staten omkring 60 procent. Sedan början av 2010-talet har andelen kvinnor varit större än andelen män som arbetar i staten. Förändringen i sammansättning beror huvudsakligen på att antalet kvinnor ökar. Antalet kvinnor som arbetar i staten ökade med 16 procent från 2010 till 2019. Antalet män ökade under samma period med 7 procent.

5.4.2 Ojämn könsfördelning inom vissa arbetsområden

Könsfördelningen bland det totala antalet anställda i staten är alltså jämn, men fördelningen skiljer sig åt inom olika arbetsområden. Störst skillnad finns inom området Militärt arbete. Där är nio av tio anställda män. Kvinnor är i klar majoritet inom exempelvis kund- och medborgarservice samt utredning.

Figur 11. Andel anställda kvinnor och män inom olika arbetsområden, 2020 (procent).

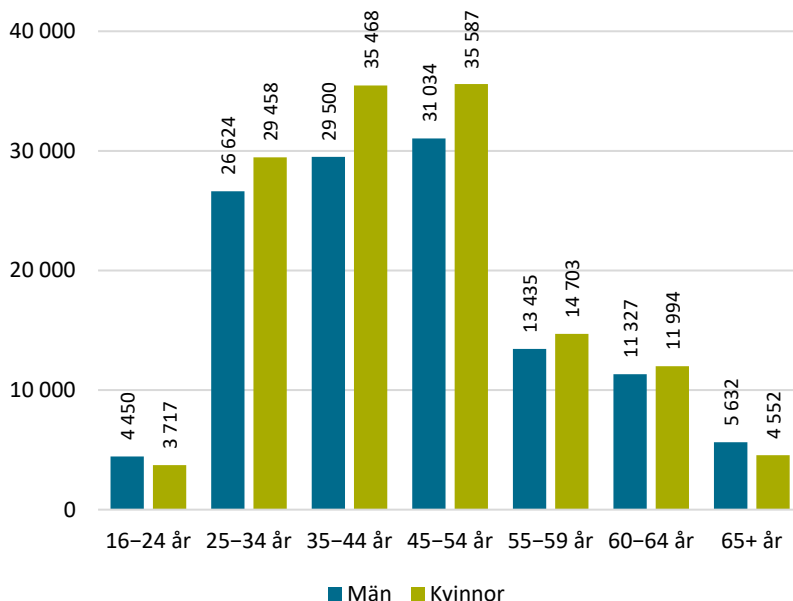
Kommentar: Uppgifterna gäller anställda i myndigheter under regeringen som arbetade mer än motsvarande 39 procent av en heltidsanställning.

Källa: Arbetsgivarverket, Statskontoret har bearbetat siffrorna.

5.5 De flesta anställda är mellan 25 och 54 år

De flesta som är anställda i staten är mellan 25 och 54 år. Av de som arbetar i staten är få yngre än 25 år. Det hänger samman med att utbildningsnivån generellt sett är högre i staten än på arbetsmarknaden i övrigt (se avsnitt 5.6).

Figur 12. Antal män och kvinnor i staten per ålderskategori, 2019.

Källa: SCB, registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

I ett längre perspektiv har åldersfördelningen bland de som arbetar i staten ändrats en del. Kvinnor i åldersgruppen 25–54 år har ökat mest under de senaste tio åren. Antalet anställda i staten som är äldre än 55 år har minskat under de senaste tio åren. Andelen som är äldre än 65 år har däremot ökat något de senaste tio åren.

5.6 Drygt tre fjärdedelar av de statsanställda har en eftergymnasial utbildning

De som är statligt anställda har en högre utbildningsnivå än på arbetsmarknaden i stort. Av de anställda i myndigheter under regeringen (exklusive Polisen) hade omkring 78 procent en eftergymnasial utbildning 2019.¹⁸ Totalt på arbetsmarknaden var andelen med

¹⁸ Dessa uppgifter gäller 2019, då 2020 års uppgifter inte fanns tillgängliga vid publicering av denna rapport. 2020 års uppgifter publiceras under 2021 på Arbetsgivarverkets webbsida under *Anställda i staten, utbildning*.

eftergymnasial utbildning omkring 52 procent.¹⁹ Ungefär 14 procent av de anställda i myndigheter under regeringen har en forskarutbildning. De allra flesta av dessa finns inom utbildningssektorn.

Kvinnor som är anställda i myndigheter under regeringen har en något högre genomsnittlig utbildningsnivå än män. Både inom staten och på arbetsmarknaden i stort är andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning högre än motsvarande andel för män.²⁰

5.7 Andelen anställda i staten som har utländsk bakgrund fortsätter att öka

Andelen anställda i staten som har utländsk bakgrund²¹ har ökat från omkring 14 procent 2010 till drygt 21 procent 2019 (figur 13).²²

Trenden blir ännu tydligare när vi studerar andelen personer med utländsk bakgrund bland de nyanställda i staten. Denna andel var drygt 28 procent 2019 och var ungefär samma som andelen med utländsk bakgrund i befolkningen (29 procent). Det är en något större andel kvinnor än män bland de statsanställda som har utländsk bakgrund, men skillnaden är liten.

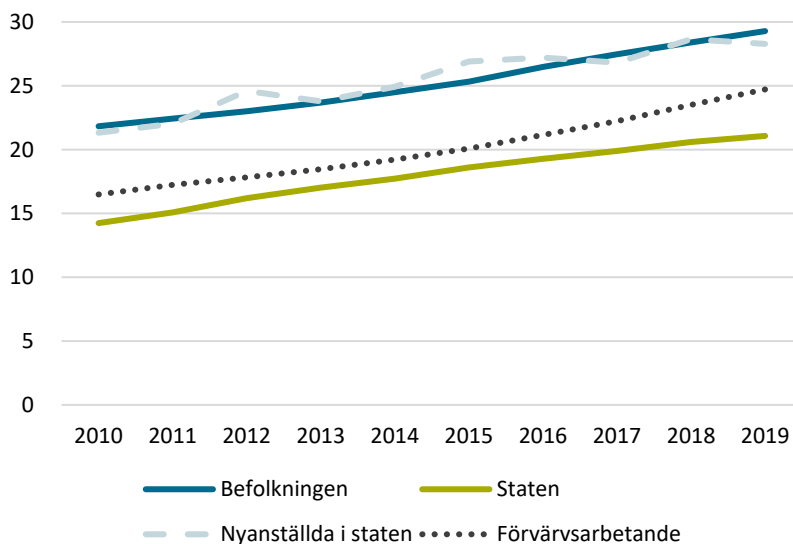
¹⁹ SCB, AKU 2020.

²⁰ Uppgifter för 2019. Arbetsgivarverkets webbplats, Anställda i statens utbildning. Hämtad 2021-04-14.

²¹ En person med utländsk bakgrund definieras som en person som antingen är utrikes född eller är född i Sverige men där båda föräldrarna är utrikes födda. Förutom de som är födda i något annat land, räknas även personer med okänt födelseland som utrikes födda.

²² Dessa uppgifter gäller 2019, då 2020 års uppgifter inte fanns tillgängliga vid publicering av denna rapport. 2020 års uppgifter publiceras under 2021 på Arbetsgivarverkets webbsida under *Anställda i staten, utländsk bakgrund*.

Figur 13. Andel personer med utländsk bakgrund (procent).

Kommentar: Anställda i staten avser personer med månadsavlönad anställning hos myndigheter under regeringen. Timavlönade ingår inte. Anställda hos Polisen ingår inte.

Källa: Arbetsgivarverket och SCB.

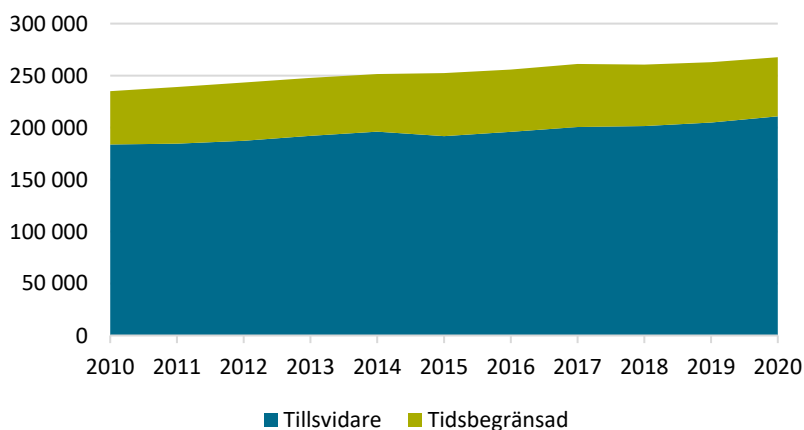
5.8 Andel tillsvidareanställda

Knappt 80 procent av de som arbetar i myndigheterna under regeringen är tillsvidareanställda. Drygt 20 procent är visstidsanställda. Det är ungefär samma proportioner som under tidigare år. Däremot skiljer det sig åt mellan myndigheterna när det gäller hur stor andelen visstidsanställda är. En del visstidsanställningar beror på arbetets karaktär. Till exempel är soldater inom Försvarsmakten och tingsnotarier vid domstolarna visstidsanställda. Det finns även en relativt stor andel visstidsanställda vid universitet och högskolor.

Den statliga sektorn som helhet har en ungefär lika stor andel tillsvidareanställda som andra sektorer. För 2020 hade drygt 83 procent av de anställda i den statliga sektorn en fast anställning. I den kommunala

sektorn var motsvarande andel cirka 83 procent, och i den privata sektorn 86 procent.²³

Figur 14. Antal tillsvidareanställda och antal med tidsbegränsad anställning i myndigheterna under regeringen.

Källa: Arbetsgivarverket.

5.9 Sjukfrånvaron i staten har ökat marginellt

Sjukfrånvaron i de statliga myndigheterna var i genomsnitt 3,9 procent av den ordinarie arbetstiden under 2020.²⁴ Det är en marginell ökning från 2019, då sjukfrånvaron i genomsnitt var 3,8 procent. Det bryter trenden av att sjukfrånvaron har minskat under de tre föregående åren.

Långtidsfrånvaron (mer än 60 dagar) som andel av den totala sjukfrånvaron var 45,9 procent under 2020. Den har minskat i förhållande till 2019, då den var 51,3 procent.

Sjukfrånvaron har ökat bland männen i staten. Sjukfrånvaron för män ökade med 0,4 procentenheter under fjolåret till 2,9 procent. Kvinnornas sjukfrånvaro minskade med 0,1 procentenhet till 4,9 procent.

²³ SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU), 2020.

²⁴ En mer detaljerad beskrivning av sjukfrånvaron i staten finns i Statskontoret (2021). *Sjukfrånvaron i staten år 2020 – myndigheter och sektorer*. Dnr 2021/57–5.

6 Allmänhetens uppfattning om kvaliteten i de statliga verksamheterna

I det här kapitlet redovisar vi allmänhetens uppfattning om tio myndigheter. Kapitlet bygger på den undersökning som SOM-institutet genomför varje år i samverkan med Statskontoret. Några stora myndigheter har ingått i undersökningen varje år, medan andra varierar mellan åren för att spegla bredden i och belysa olika aspekter av förvaltningen.²⁵

6.1 SOM-institutet mäter allmänhetens uppfattning varje år

Statskontoret har i samverkan med SOM-institutet vid Göteborgs universitet under de senaste tio åren undersökt hur allmänheten uppfattar verksamheten inom den offentliga förvaltningen.²⁶ I 2020 års mätning ingick tio myndigheter (se tabell 4).

²⁵ Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Polismyndigheten och Skatteverket har ingått i mätningen varje år sedan 2010.

²⁶ SOM-undersökningen skickas ut till ett urval av den svenska befolkningen. År 2020 ingick 22 500 personer i det totala urvalet. Av dessa var det 11 127 som svarade, vilket motsvarar en nettosvarsfrekvens på 51 procent. En nettosvarsfrekvens är svarsfrekvensen efter att det naturliga bortfallet har definierats bort. Det naturliga bortfallet består av personer som inte har möjlighet att svara på enkäten, till exempel på grund av att de är bortresta, har emigrerat eller avlidit.

Följande myndigheter har varit med i undersökningen varje år sedan 2015:

- Skatteverket
- Polismyndigheten
- Arbetsförmedlingen
- Försäkringskassan
- Migrationsverket

6.2 Stora skillnader i myndigheternas upplevda kvalitet

Allmänhetens uppfattning om de tio myndigheter som ingick i undersökningen 2020 skiljer sig tydligt åt (tabell 4). Sex av myndigheterna har en positiv betygsbalans. Det innebär att det var en större andel av allmänheten som tycker att myndigheten utför sitt arbete mycket eller ganska bra än den andel som tycker att de utför sitt arbete mycket eller ganska dåligt. Fyra av myndigheterna har en negativ betygsbalans.

Tabell 4. Svenska folkets bedömning av 10 myndigheters arbete 2020.

	Mycket bra	Ganska bra	Varken eller	Ganska dåligt	Mycket dåligt	Ingen uppfattning, Känner ej till	Balans
Folkhälso-myndigheten	37	35	14	5	2	7	+65
Skatteverket	22	38	21	4	2	13	+54
Polisen	20	45	16	11	4	4	+50
Trafikverket	12	33	22	8	3	22	+34
Social-styrelsen	10	24	23	9	5	29	+20
MSB	9	20	20	6	4	41	+19
Spel-inspektionen	4	11	18	9	7	51	-1
Försäkrings-kassan	6	20	18	22	15	19	-11
Migrations-verket	3	12	22	23	21	19	-29
Arbets-förmedlingen	2	9	18	25	19	27	-33

Kommentar: Frågan lyder "Hur anser du att följande myndigheter sköter sin uppgift?".

Balansmättet visar andelen som svarat mycket eller ganska bra minus andelen som svarat mycket eller ganska dåligt. Rangordningen i tabellen följer högst betygsbalans.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

6.2.1 Allmänheten är mest nöjd med Folkhälsomyndigheten

Allmänheten har i år varit mest nöjd med hur Folkhälsomyndigheten sköter sin uppgift. Omkring 7 av 10 tycker att myndigheten sköter sitt arbete ganska eller mycket bra. Det är en ovanligt hög betygsbalans. Myndigheten är också, tillsammans med Polisen, den myndighet som flest svarande har kännedom om. Detta beror troligtvis på att myndigheten har stått i centrum under hanteringen av coronapandemin.

I årets mätning har allmänheten också varit nöjda med hur Skatteverket och Polisen utför sina uppdrag. Skatteverket har under flera år haft en hög betygsbalans, och landar i år på samma betyg som i 2019 års mätning. Även Trafikverket, Socialstyrelsen och MSB har ett positivt balansmått.

6.2.2 Missnöje med några viktiga myndigheter

De myndigheter i mätningen som allmänheten är minst nöjda med är Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket. De får negativ betygsbalans. Samtidigt har allmänhetens uppfattning av kvaliteten i samtliga tre myndigheters arbete ökat något från föregående år.

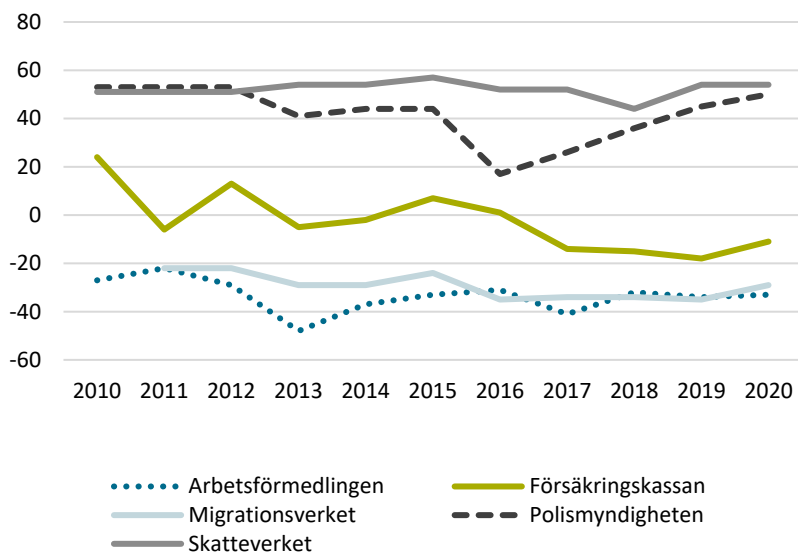
Spelinspektionens är den fjärde myndigheten som har en negativ betygsbalans i årets mätning. Men myndighetens balansmått är nära noll (-1). Det är också den myndighet som störst andel av de svarande har angett att de inte känner till eller att de inte har någon uppfattning om myndigheten.

6.3 Ökad upplevd kvalitet under pandemiåret

De flesta myndigheter i årets undersökning har fått en högre positiv betygsbalans än tidigare. Undantaget är Skatteverket som har en oförändrat hög balans. Folkhälsomyndigheten och Spelinspektionen har inte ingått i mätningen förut. En möjlig förklaring till årets höga skattningar är att externa kriser kan stärka allmänhetens stöd för offentlig verksamhet.

Att allmänheten upplever att kvaliteten i arbetet har ökat gäller särskilt de myndigheter som har en tydlig roll i arbetet med att bekämpa pandemin, det vill säga Socialstyrelsen och MSB. Vi vet inte hur uppfattningen av Folkhälsomyndigheten har förändrats, eftersom de inte har ingått i SOM-institutets tidigare undersökningar.

Figur 15. Allmänhetens uppfattning om hur ett urval av myndigheter sköter sin uppgift 2010–2020, betygsbalans.*

Kommentar: Observera att data saknas för Skatteverket 2011, 2012 och 2014. Data saknas för Polisen 2011 och 2012. Data saknas för Migrationsverket 2010, 2012 och 2014. Dessa år var de myndigheterna inte med i undersökningen.

*Balansmättet visar andelen som svarat att myndigheten sköter sin uppgift mycket eller ganska bra minus andelen som svarat mycket eller ganska dåligt.

Källa: De nationella SOM-undersökningarna 2010–2020.

6.3.1 De flesta myndigheter har fått positiva betyg de senaste åren

Allmänheten har över åren gett positiva betyg till de flesta myndigheter (tabell 5). Bara 7 av de 29 myndigheter som någon gång har ingått i undersökningen har vid minst ett tillfälle fått en negativ betygsbalans. Förutom de fyra som ingick i 2020 års mätning (se avsnitt 6.2.2) har också Inspektionen för vård och omsorg, Energimarknadsinspektionen och Statens skolverk tidigare fått ett negativt balansmätt.

De övervägande positiva betygen från allmänheten är ett tecken på att de har förtroende för den statliga förvaltningen. Samtidigt är det tydligt att allmänheten har en ihållande negativ uppfattning om några av de stora statliga myndigheterna.

Tabell 5. Allmänhetens uppfattning om myndigheter, betygsbalans, åren 2010–2020.

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Arbetsförmedlingen	-27	-22	-29	-48	-37	-33	-31	-41	-32	-34	-33
ARN*										25	
CSN*	15					26				30	
Energi- marknads- inspektionen		-6									
Folkhälso- myndigheten											65
Forum för levande historia					6						
Försvars- makten									29		
Försäkrings- kassan	24	-6	13	-5	-2	7	1	-14	-15	-18	-11
HaV*		1		9		8					
IVO*						-5					
Konsument- verket					30					30	
Kriminalvården											3
Kronofogden				27							26
Livsmedels- verket				25							
Migrations- verket		-22		-29		-24	-35	-34	-34	-35	-29
MSB*								15			19
Naturvårds- verket				27			30				
Pensions- myndigheten		11			19					26	
Polis- myndigheten	53			41	44	44	17	26	36	45	50

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Rekryterings- myndigheten									6		
Riksrevisionen			23								
Skatteverket	51		54		57	52	52	44	54	54	
Socialstyrelsen				9					5	20	
Spel- inspektionen											-1
Statens skolverk			1					-6		-10	
SCB*				28							
Trafikverket		22	38		18				24	34	
Tullverket										8	
Val- myndigheten		32							25		

Kommentar: Balansmättet (betygsbalans) är andelen som uppfattar att myndigheten sköter sitt arbete mycket eller ganska bra minus andelen som anser att den sköter sitt arbete mycket eller ganska dåligt. Ett balansmätt på 100 innebär att alla svarande är nöjda, medan -100 innebär att alla är missnöjda.

*Allmänna reklamationsnämnden, Centrala studiestödsnämnden, Havs- och vattenmyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Myndigheten för säkerhet och beredskap, Statistiska centralbyrån.

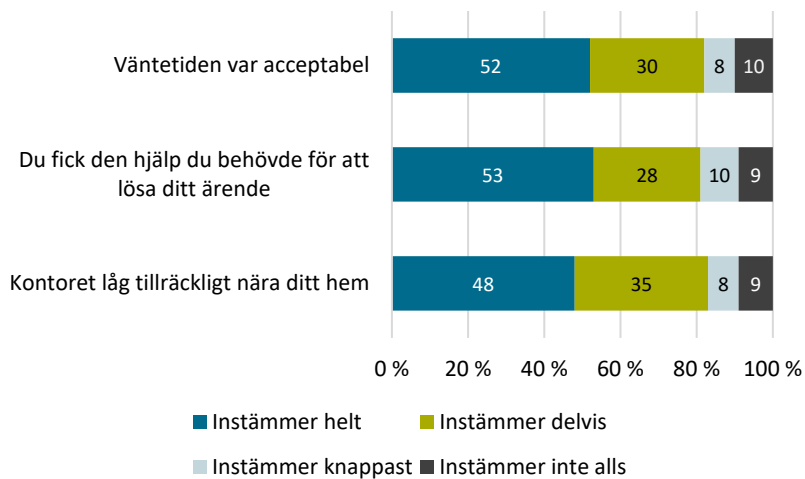
Källa: De nationella SOM-undersökningarna 2010–2020.

6.4 Positiva omdömen för Statens servicecenter

I årets SOM-undersökning ingick Statens servicecenter för första gången. Frågorna som berör de statliga servicekontoren skiljer sig från frågorna för resterande myndigheter, eftersom kontoren ger service och vägledning i andra myndigheters tjänster.

Undersökningen visar att de flesta som har besökt ett statligt servicekontor är förhållandevis nöjda med väntetiden, lokaliseringen och den hjälp de fick (figur 16). Samtidigt är det förhållandevis få, endast 13 procent, av de svarande som har besökt ett statligt servicekontor under det senaste året.

Figur 16. Andel som instämmer i påståenden om Statens servicecenter (procent).

Kommentar: Frågan lyder "Om ja, i vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden om ditt senaste besök". Endast de som besökt ett statligt servicekontor har svarat på frågan. Andelarna baseras på 257 svarande.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Referenser

Länsstyrelserna (2019). *Kartläggning av statlig närvaro och service i länen. En samlad delredovisning.*

OECD (2013). Classification of the Functions of Government (COFOG). *Government at a Glance 2013*, OECD Publishing, Paris.

Regeringskansliet (2021). *Uppdrag till Statens servicecenter att etablera ett kontor i Kiruna.* Pressmeddelande 2021-03-24.

Regeringskansliet. (2021). *Uppdrag till Statens servicecenter att öppna minst 28 nya servicekontor.* Pressmeddelande 2021-05-26.

Statskontoret (2014:4). *Myndigheternas ledningsformer – en kartläggning och analys.*

Statskontoret (2016:8). *Statliga myndigheters lokalisering. Ett samlat underlag.*

Statskontoret (2018). *Myndigheternas personalansvarsnämnder.*

Statskontoret (2019:13). *Planerad lokalisering av statlig verksamhet. En kartläggning av tio större myndigheter.*

Utredningen utvecklad organisation för lokal statlig service, Fi 2019:B (2020). *En utvecklad organisation för lokal statlig service – delredovisning avseende lämpliga platser.*

Bilaga

Myndigheter under regeringen utifrån departement

Arbetsmarknadsdepartementet

Myndighet	Ledningsform
Arbetsdomstolen	Domstol
Arbetsförmedlingen	Styrelse
Arbetsmiljöverket	Enrådighet
Barnombudsmannen	Enrådighet
Delegationen mot segregation	Enrådighet
Diskrimineringsombudsmannen	Enrådighet
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	Enrådighet
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	Enrådighet
Jämställdhetsmyndigheten	Enrådighet
Medlingsinstitutet	Enrådighet
Nämnden för styrelserepresentationsfrågor	Nämnd
Nämnden mot diskriminering	Nämnd
Rådet för europeiska socialfonden i Sverige	Enrådighet
Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar	Nämnd
Svenska ILO-kommittén	Kommitté
Myndigheten för arbetsmiljökunskap	Enrådighet

Finansdepartementet

Myndighet	Ledningsform
Allmänna reklamationsnämnden	Enrådighet
Andra AP-fonden	AP-fond
Arbetsgivarverket	Arbetsgivarkollegium
Bokföringsnämnden	Nämnd
Boverket	Enrådighet
Ekonomistyrningsverket	Enrådighet
Fastighetsmäklarinspektionen	Enrådighet

Myndighet	Ledningsform
Finansinspektionen	Styrelse
Finanspolitiska rådet	Enrådighet
Fjärde AP-fonden	AP-fond
Forskarskattenämnden	Nämnd
Fortifikationsverket	Styrelse
Första AP-fonden	AP-fond
Kammarkollegiet	Enrådighet
Konjunkturinstitutet	Enrådighet
Konsumentverket	Enrådighet
Krigsförsäkringsnämnden	Nämnd
Kronofogdemyndigheten	Enrådighet
Lantmäteriet	Styrelse
Spelinspektionen	Styrelse
Länsstyrelsen i Blekinge län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Dalarnas län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Gotlands län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Hallands län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Jämtlands län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Jönköpings län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Kalmar län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Kronobergs län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Norrbottens län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Skåne län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Stockholms län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Södermanlands län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Uppsala län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Värmlands län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Västerbottens län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Västmanlands län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Örebro län	Enrådighet
Länsstyrelsen i Östergötlands län	Enrådighet

Myndighet	Ledningsform
Riksgäldskontoret	Styrelse
Sjunde AP-fonden	AP-fond
Sjätte AP-fonden	AP-fond
Skatterättsnämnden	Nämnd
Skatteverket	Styrelse
Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor	Nämnd
Statens ansvarsnämnd	Nämnd
Statens fastighetsverk	Styrelse
Statens servicecenter	Styrelse
Statens skaderegleringsnämnd	Nämnd
Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd	Nämnd
Statens tjänstepensionsverk	Styrelse
Statens överklagandenämnd	Nämnd
Statistiska centralbyrån	Enrådighet
Statskontoret	Enrådighet
Tredje AP-fonden	AP-fond
Tullverket	Enrådighet
Upphandlingsmyndigheten	Enrådighet

Försvarsdepartementet

Myndighet	Ledningsform
Delegationen för folkrättslig granskning av vapenprojekt	Nämnd
Försvarets materielverk	Styrelse
Försvarets radioanstalt	Enrådighet
Försvarsmakten	Enrådighet
Försvarsunderrättelsesdomstolen	Domstol
Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar	Nämnd
Riksvärderingsnämnden	Nämnd
Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamhet	Nämnd
Totalförsvarets forskningsinstitut	Styrelse
Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	Enrådighet

Infrastrukturdepartementet

Myndighet	Ledningsform
Affärsverket svenska kraftnät	Styrelse
Elsäkerhetsverket	Enrådighet
Energimarknadsinspektionen	Enrådighet
Luftfartsverket	Styrelse
Oljekrisnämnden	Nämnd
Post- och telestyrelsen	Styrelse
Sjöfartsverket	Styrelse
Statens energimyndighet	Enrådighet
Statens väg- och transportforskningsinstitut	Styrelse
Trafikanalys	Enrådighet
Trafikverket	Styrelse
Transportstyrelsen	Styrelse
Myndigheten för digital förvaltning	Enrådighet

Justitiedepartementet

Myndighet	Ledningsform
Brottsförebyggande rådet	Enrådighet
Brottsoffermyndigheten	Enrådighet
Datainspektionen	Enrådighet
Domarnämnden	Nämnd
Domstolsverket*	Enrådighet
Ekobrottsmyndigheten	Enrådighet
Fideikommissnämnden	Nämnd
Gentekniknämnden	Nämnd
Justitiekanslern	Enrådighet
Kriminalvården	Enrådighet
Kustbevakningen	Enrådighet
Lagrådet	
Migrationsverket	Enrådighet
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Enrådighet
Notariennämnden	Nämnd
Polismyndigheten	Enrådighet

Myndighet	Ledningsform
Revisorsinspektionen	Enrådighet
Rättshjälpsmyndigheten	Enrådighet
Rättshjälpsnämnden	Enrådighet
Rättsmedicinalverket	Nämnd
Statens haverikommission	Enrådighet
Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	Nämnd
Säkerhetspolisen	Enrådighet
Åklagarmyndigheten	Enrådighet
Överklagandenämnden för nämndemannauppdrag	Nämnd

*Till Domstolsverket i tabellen räknar vi Sveriges domstolar, förutom Arbetsdomstolen och Försvarsunderrättelsesdomstolen. Dessa är 79 till antalet.

Kulturdepartementet

Myndighet	Ledningsform
Forum för levande historia	Enrådighet
Institutet för språk och folkminnen	Enrådighet
Konstnärsnämnden	Styrelse
Moderna museet	Enrådighet
Myndigheten för kulturanalys	Enrådighet
Myndigheten för press, radio och tv	Enrådighet
Myndigheten för tillgängliga medier	Enrådighet
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	Enrådighet
Nationalmuseum	Enrådighet
Naturhistoriska riksmuseet	Enrådighet
Nämnden för hemslöjdsfrågor	Nämnd
Myndigheten för stöd till trossamfund	Enrådighet
Riksantikvarieämbetet	Enrådighet
Riksarkivet	Enrådighet
Sametinget	Styrelse med begränsat ansvar
Statens centrum för arkitektur och design	Enrådighet
Statens försvarshistoriska museer	Enrådighet
Statens historiska museer	Enrådighet
Statens konstråd	Enrådighet

Myndighet	Ledningsform
Statens kulturråd	Styrelse
Statens maritima och transporthistoriska museer	Enrådighet
Statens medieråd	Enrådighet
Statens museer för världskultur	Enrådighet
Statens musikverk	Enrådighet
Sveriges författarfond	Styrelse
Valmyndigheten	Nämnd

Miljödepartementet

Myndighet	Ledningsform
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	Enrådighet
Havs- och vattenmyndigheten	Enrådighet
Kemikalieinspektionen	Enrådighet
Klimatpolitiska rådet	Nämnd
Kärnavfallsfonden	Styrelse
Lokala säkerhetsnämnden vid kärntekniska anläggningen Barsebäck	Nämnd
Lokala säkerhetsnämnden vid kärntekniska anläggningen Forsmark	Nämnd
Lokala säkerhetsnämnden vid kärntekniska anläggningen Oskarshamn	Nämnd
Lokala säkerhetsnämnden vid kärntekniska anläggningen Ringhals	Nämnd
Lokala säkerhetsnämnden vid kärntekniska anläggningen Studsvik	Nämnd
Naturvårdsverket	Enrådighet
Statens geotekniska institut	Enrådighet
Strålsäkerhetsmyndigheten	Enrådighet
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	Enrådighet

Näringsdepartementet

Myndighet	Ledningsform
Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård	Nämnd
Bolagsverket	Enrådighet
Konkurrensverket	Enrådighet
Livsmedelsverket	Enrådighet
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	Enrådighet
Patent- och registreringsverket	Enrådighet
Patentombuds nämnden	Nämnd
Skogsstyrelsen	Styrelse
Statens jordbruksverk	Styrelse
Statens veterinärmedicinska anstalt	Enrådighet
Styrelsen för samefonden	
Svenska FAO-kommittén	Kommitté
Sveriges geologiska undersökning	Enrådighet
Sveriges lantbruksuniversitet	Styrelse
Tillväxtverket	Styrelse
Verket för innovationssystem	Styrelse
Centrala djurförsöksetiska nämnden	Nämnd

Socialdepartementet

Myndighet	Ledningsform
Alkoholsortimentsnämnden	Nämnd
Arvsfondsdelegationen	Nämnd
E-hälsomyndigheten	Styrelse
Folkhälsomyndigheten	Enrådighet
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd	Styrelse
Försäkringskassan	Styrelse
Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd	Nämnd
Inspektionen för socialförsäkringen	Enrådighet
Inspektionen för vård och omsorg	Enrådighet
Läkemedelsverket	Styrelse
Myndigheten för delaktighet	Enrådighet

Myndighet	Ledningsform
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	Enrådighet
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	Styrelse
Pensionsmyndigheten	Styrelse
Socialstyrelsen	Styrelse
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	Enrådighet
Statens institutionsstyrelse	Enrådighet
Tandvårds- och Läkemedelsförmånsverket	Enrådighet

Statsrådsberedningen

Myndighet	Ledningsform
Harpsundsnämnden	Nämnd
Regeringskansliet	
Svenska institutet för europapolitiska studier	Enrådighet

Utbildningsdepartementet

Myndighet	Ledningsform
Blekinge tekniska högskola	Styrelse
Överklagandenämnden för etikprövning	Nämnd
Centrala studiestödsnämnden (CSN)	Enrådighet
Försvarshögskolan	Styrelse
Gymnastik- och idrottshögskolan	Styrelse
Göteborgs universitet	Styrelse
Högskolan Dalarna	Styrelse
Högskolan i Borås	Styrelse
Högskolan i Gävle	Styrelse
Högskolan i Halmstad	Styrelse
Högskolan i Skövde	Styrelse
Högskolan Kristianstad	Styrelse
Högskolan Väst	Styrelse
Högskolans avskiljandenämnd	Nämnd
Institutet för rymdfysik	Enrådighet
Karlstads universitet	Styrelse
Karolinska institutet	Styrelse

Myndighet	Ledningsform
Konstfack	Styrelse
Kungl. Biblioteket	Enrådighet
Kungl. Konsthögskolan	Styrelse
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	Styrelse
Kungl. Tekniska högskolan	Styrelse
Linköpings universitet	Styrelse
Linnéuniversitetet	Styrelse
Luleå tekniska universitet	Styrelse
Lunds universitet	Styrelse
Malmö universitet	Styrelse
Mittuniversitetet	Styrelse
Myndigheten för yrkeshögskolan	Enrådighet
Mälardalens högskola	Styrelse
Polarforskningssekretariatet	Enrådighet
Rymdstyrelsen	Styrelse
Sameskolstyrelsen	Nämnd
Skolforskningsinstitutet	Enrådighet
Skolväsendets överklagandenämnd	Nämnd
Specialpedagogiska skolmyndigheten	Enrådighet
Statens skolinspektion	Enrådighet
Statens skolverk	Enrådighet
Stockholms konstnärliga högskola	Styrelse
Stockholms universitet	Styrelse
Södertörns högskola	Styrelse
Umeå universitet	Styrelse
Universitets- och högskolerådet	Styrelse
Universitetskanslersämbetet	Enrådighet
Uppsala universitet	Styrelse
Vetenskapsrådet	Styrelse
Örebro universitet	Styrelse
Överklagandenämnden för högskolan	Nämnd
Överklagandenämnden för studiestöd	Enrådighet
Etikprövningsmyndigheten	Enrådighet
Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	Nämnd

Utrikesdepartementet

Myndighet	Ledningsform
Exportkreditnämnden	Styrelse
Folke Bernadotteakademin	Enrådighet
Inspektionen för strategiska produkter	Enrådighet
Kommerskollegium	Enrådighet
Nordiska Afrikainstitutet	Enrådighet
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll	Enrådighet
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	Styrelse
Svenska institutet	Enrådighet
Utrikesförvaltningens antagningsnämnd	Nämnd